

компетенцією службової особи, змістом і обсягом наданих повноважень та їхнім використанням для вчинення кримінального правопорушення. У будь-якому випадку службова особа усвідомлює, що використовує службове становище всупереч інтересам служби, хоча при перевищенні влади вона усвідомлює явний вихід за межі наданих повноважень, що і визначає специфіку цього кримінального правопорушення та виокремлення законодавцем деяких спеціальних видів перевищення влади або службового становища зі складу зловживання владою або службовим становищем.

УДК 343.2/.7:347.6(043.2)

Личак В.В., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН

Конституція України закріплює правові основи шлюбу, визначає права та обов'язки батьків і дітей та інші конституційні принципи сімейного права [1, с. 40]. Безпосереднє регулювання й охорона сімейних відносин в Україні забезпечується нормами Сімейного і Цивільного кодексів України, іншими законами України та підзаконними нормативно-правовими актами. Однак варто наголосити на тому, що сімейні відносини потребують надійного захисту від протиправних посягань, які ставлять під сумнів здатність держави виконувати зобов'язання з охорони сім'ї (ч. 3 ст. 51 Конституції України) [2].

Правоохоронна діяльність у сфері сімейних відносин об'єктивно зумовлена потребами людини, суспільства та держави у захисті сім'ї як загально визнаної соціальної цінності, показника суспільного розвитку та чинника формування демографічного потенціалу [3, с. 84]. Вважаємо доцільним визначити мету, завдання та функції правоохоронної діяльності у сфері сімейних відносин.

С.І. Субота стверджує, що «мета правоохоронної діяльності полягає в забезпеченні та підтриманні правопорядку в суспільстві та державі, а також охороні прав, свобод і законних інтересів громадян» [4, с. 36]. Із наведеного закономірно випливає, що метою правоохоронної діяльності у сфері сімейних відносин є захист прав, свобод та законних інтересів членів сім'ї.

Зазначена мета правоохоронної діяльності конкретизується в завданнях та функціях. На основі проаналізованої правничої літератури, в якій розкрито коло проблем правоохоронної діяльності, вважаємо за

доцільне до завдань правоохоронної діяльності у сфері сімейних відносин віднести: 1) запобігання порушенням прав членів сім'ї; 2) виявлення та припинення порушень прав членів сім'ї; 3) при вчиненні кримінальних та інших правопорушень проти членів сім'ї – їх оперативний розгляд, розслідування та розкриття; 4) застосування і виконання санкцій до винних осіб; 5) відновлення порушених прав членів сім'ї; 6) юридична допомога членам сім'ї [4, с. 39; 5, с. 13; 6, с. 37; 7, с. 73].

Стосовно питання про функції правоохоронної діяльності науковці зазначають, що воно досі невирішене як в законодавстві, так і в правничій літературі [6, с. 34-37]. Наприклад, А.М. Кучук у своєму дослідженні виділив такі функції правоохоронної діяльності: 1) охоронну; 2) профілактичну; 3) нагляду (контролю); 4) регулятивну; 5) каральну; 6) виховну [8, с. 17]. У цьому аспекті вважаємо, що варто звернути увагу на позицію С.І. Суботи, який відзначав, що «через здійснення функцій правоохоронної діяльності припиняються незаконні дії одних суб'єктів права та відновлюються права і законні інтереси інших суб'єктів права» [4, с. 36].

Завдання та функції правоохоронної діяльності у сфері сімейних відносин, як і в будь-якій іншій сфері правовідносин, виконують правоохоронні органи, які володіють відповідними юрисдикційними повноваженнями й організаційними засобами (поліція, прокуратура та суд). Однак характер правоохоронної діяльності вимагає активних дій не лише правоохоронних органів, а й інших структур, котрі не є правоохоронними органами й не підміняють їх, але сприяють правоохоронній діяльності. Наприклад, органи державної влади та органи місцевого самоврядування наділені повноваженнями у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

За результатами дослідження правоохоронної діяльності у сфері сімейних відносин слід зробити висновки, що така діяльність відіграє важливу роль у забезпеченні законності та правопорядку та є однією з найважливіших гарантій захисту сім'ї. На нашу думку, саме завдяки правоохоронній діяльності забезпечується втілення проголошеного на конституційному рівні зобов'язання з охорони сім'ї державою, оскільки декларативність захисту сімейних відносин без механізму його реалізації спровокує умови, за яких функціонування повноцінної та рівноправної сім'ї стане неможливим.

Література

1. Грищенко О.П., Єфремова О.П. Джерела правового регулювання сімейних відносин в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. № 1. С. 38-41. DOI: <https://doi.org/10.15421/392108>

2. Конституція України: Основний Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://cutt.ly/zIyf4bQ>

3. Сікан О.М. Стан та перспективи кримінально-правової охорони сім'ї в законодавстві України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 60. С. 84-92.

4. Субота С.І. Аксіологічні засади правоохоронної діяльності в умовах розвитку громадянського суспільства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 1. С. 35-38. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-1/7>

5. Кобзар О.Ф. Правоохоронна діяльність: теоретико-правовий аналіз. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3(87). С. 8-15.

6. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності: навч. посіб. 2-е вид. перероб. і доп. / кол. авт.; за ред. д.ю.н., доц. В.О. Боняк. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.

7. Кунєв Ю.Д., Кунєва З.Ю. Правоохоронна діяльність митної служби: теоретичні аспекти. *Вісник Академії митної служби України. Серія: «Право»*. 2012. № 2(9). С. 72-77.

8. Кучук А.М. Теоретико-правові засади правоохоронної діяльності в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2007. 20 с.

УДК 351(477) (075.8) (043.2)

Літвінова І.Ф., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ФРАНЦІЇ

Динамічний процес реформування і вдосконалення правоохоронної системи, зумовлений теперішніми потребами, ґрунтується не тільки на розробленні та впровадженні концептуальних засад діяльності правоохоронних органів, але й на вивченні та аналізі досвіду зарубіжних країн з питань правового регулювання діяльності правоохоронних органів. Можна з упевненістю сказати, що не існує ідеальної моделі правоохоронної системи, однак кожна держава спрямовує зусилля на удосконалення системи виконання правоохоронної функції та на забезпечення ефективної її реалізації. Саме тому вивчення досвіду правового регулювання діяльності правоохоронних органів у зарубіжних країнах є запорукою вдосконалення діяльності української правоохоронної системи.

Цікавим є досвід Франції з питань правового регулювання діяльності правоохоронних органів. Аналізуючи конституційно-правові засади діяльності правоохоронних органів Франції, відмітимо, що титул VIII «Про судову владу» Конституції Франції 1958 р. визначає статус Вищої ради магістратури, яка складається з двох секцій, з яких одна є компетентною щодо судових магістратів, інша – щодо магістратів